

לספר את סיפורי השואה באמצעות האומנות

פרויקט אומנותי ייחודי שיזמו עמותת דורות ההמשך וחברת העמותה, האומנית ורדה מידר, עם תלמידי בית הספר "ביאליק -רוגוזין" בתל-אביב.

כתבה: **ורדה מידר**, אומנית בת הדור השני

זה כמה שנים אני מספרת את סיפור הוריי בשואה במסגרות התנדבותיות שונות. לצורך כך אני פועלת בבתי הספר, מכתות א' עד י"א, ומשלבת אומנות עם סיפור השואה. פרויקט כזה מתבצע תמיד בשיתוף רכזי השכבות שהם מורים להיסטוריה ואומנות, ומשתלב עם פעילויות בתי הספר בנושא השואה.

בשלב הראשון, הילדים ואני משוחחים על רגשות וחוויות. יחד אנו יוצרים "פלטת" המתארת כל רגש, דרך החושים שלנו.

לדוגמה, אהבה - איזה צבע אני מדמיינת בעיני רוחי כשאני חושבת על אהבה? - ורוד? אדום? כחול?

או קנאה - קשה? עוקצת? איך אפשר לתאר מרקם קשה, לא נעים? אולי באמצעות נייר זכוכית או ברזילית?

כך, במפגש בן שתיים, אנחנו יוצרים טבלה שמשמשת אותנו לביצוע עבודת האומנות שלנו.

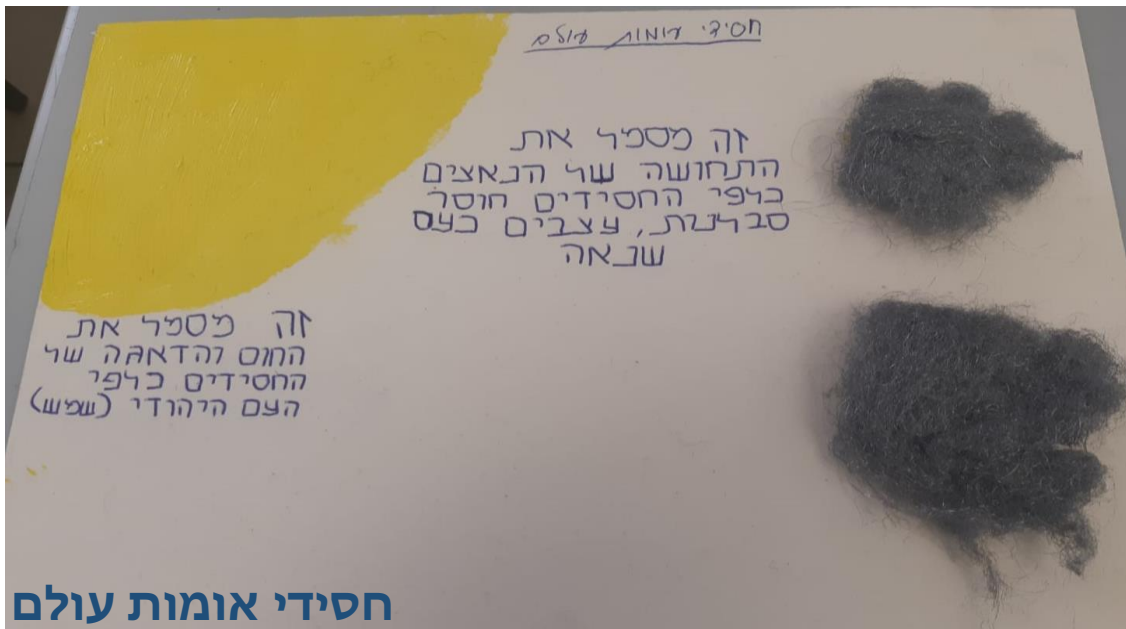
במפגש נוסף, תוך התייעצות עם מחנכי הכיתות, אנחנו מחליטים איך אספר לתלמידים את סיפור השואה והתקומה.

בבית ספר "ביאליק רוגוזין" לומדים ילדי פליטים מאסיה ומאפריקה, חלקם חיים במציאות קיומית קשה. כשאני מספרת את סיפור השואה המשפחתי שלי, אני מתארת לילדים את החיים לפני המלחמה, מספרת חלק מסיפור הוריי, כפי שתיאמתי עם המחנכים, ואנו משוחחים על כך.

תוך כדי המפגש, אני מבקשת מהילדים לתאר, לצייר, לדמיון מה הדבר שהכי השפיע עליהם בסיפורי, מהן המסקנות שלהם, האם סיפורי מעורר תקווה? ייאוש? במפגש השלישי, אנחנו עובדים על יצירת האמנות עצמה. משתדלים לעבוד עם חומרים ביתיים ופשוטים. "דלות החומר" הוא מוטיב חשוב ברעיון היצירה.

פתאום הטבלה שעשינו, שאותה כל ילד התאים לרגשותיו ולחושיו, מקבלת משמעות. ברזילית הופכת לכדור הארץ, קשה ומחוספס; מקלות גלידה בונים פסי רכבת; נייר עיתון צבעוני הופך לקולאז' שבו לכל גזיר נייר יש משמעות - אבנים, עצים ועוד. התלמידים נפתחים והחשדנות ההתחלתית הופכת לאמון.

אנחנו מדברים על רגש, על עצב ועל תקווה, על קושי ועל התרוממות רוח. אחד הילדים מתחבר לכנסיה בסיפור שלי ומצייר אותה, כפי שתיארת; ילדה בוחרת להקדיש את זוג הנעליים האדומות שציירה, על פי סיפורי, לסבתא שלי, לייצ'ה (לאה); עבודות בדו ממד ותלת ממד מקבלות צורה וצבע.

העבודות המרגשות והמפעימות הללו יהיו חלק מתערוכה בנושא השואה שיקיים בית הספר בקרוב.

המפגש עם ילדי המהגרים הייתה חוויה ייחודית. בתחילת המפגש היו מרבית הילדים סגורים, אפילו חשדנים, ולאט לאט הם החלו להיפתח, להשתתף באופן פעיל, לספר מעט את סיפורם ולבטא את תחושותיהם בעבודה המעשית.

בסוף התהליך אמרו הילדים שהמפגש היה עבורם חוויה ייחודית, מעניינת וכיפית, וכי סיפור השואה והתקומה שלי עורר בהם רגשות עזים יחד עם תקווה והתרוממות רוח.

כבת הדור השני לשורדי השואה חשוב לי לספר את סיפור הישרדותם של הוריי דרך חוויה רגשית אותנטית שלדעתי משמרת בזיכרון המשתתפים את הרגשות שעורר בהם הסיפור כדי לזכור גם את החוויה האישית שלהם.

אני מתרגשת מכל מפגש כזה כי אני עצמי עברתי תהליך כזה במסגרת לימודי האמנות שלי, וזיכרון התהליך מלווה אותי עד היום.

כולי תקווה, שנוסף על חוויית הסיפור עצמו, רוכשים הילדים כלים לביטוי עצמי ולאפשרות להשמיע את קולם הייחודי.

